

Bijlage 2: Richtinggevende uitgangspunten IHP

In deze bijlage 2, behorend bij raadsvoorstel RI-26-01180, zijn de richtinggevende uitgangspunten voor het integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs opgenomen en komen voort uit de visie zoals te vinden in bijlage 1. Deze uitgangspunten hebben een kaderstellende rol en vormen de inhoudelijke basis voor de verdere uitwerking van het IHP en voor toekomstige afwegingen bij onderwijshuisvestingsvraagstukken.

Er wordt via een zorgvuldig proces toegewerkt van kaderstelling naar besluitvorming. Eerst worden de richtinggevende uitgangspunten vastgesteld. Hiermee wordt het inhoudelijke kader bepaald, zonder dat daarbij een kredietbesluit aan de orde is. Vervolgens wordt het IHP vastgesteld, inclusief een richtinggevend krediet voor de korte termijn (0-4 jaar). Op basis van projectspecifieke haalbaarheidsonderzoeken worden daarna de definitieve (financiële) keuzes voor de afzonderlijke opgaven gemaakt en ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad.

Het IHP fungeert als strategisch kader voor de onderwijshuisvesting en bepaalt de prioritering en fasering van projecten. Bij de verdere uitwerking van het IHP worden de kwaliteit en de beschikbare capaciteit van de schoolgebouwen afgewogen tegen de leerlingenprognoses, die zijn gebaseerd op de woningbouwopgave binnen de gemeente. De verdere uitwerking van de inhoudelijke en financiële keuzes vindt plaats op projectniveau, zo nodig ondersteund door projectspecifieke haalbaarheidsonderzoeken, waarna besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. De richtinggevende uitgangspunten vormen hierbij het kader voor de beoordeling van bestaande en toekomstige onderwijshuisvestingsvraagstukken.

De richtinggevende uitgangspunten zijn verdeeld over **drie thema's**:

- Integraal kindcentrum
- Ruimtebehoefte en gebruik
- Duurzaamheid en kwaliteit.

Kindcentrum

Binnen het thema kindcentrum wordt er ingezet op de ontwikkeling van integrale kindcentra (IKC's) met een doorgaande ontwikkellijn van 0 tot 13 jaar, waarin onderwijs en kinderopvang samenwerken. Gezamenlijke huisvesting wordt bij nieuwe investerings- en renovatiemomenten standaard onderzocht, maar is niet in alle gevallen fysiek in één gebouw noodzakelijk.

De richtinggevende uitgangspunten:

Richtinggevende uitgangspunten	Toelichting
We zetten in op de vorming van IKC's met als doel een doorgaande ontwikkellijn van 0 – 13 jaar te realiseren.	De vorming van IKC's draagt bij aan een doorgaande ontwikkellijn van 0 tot 13 jaar en versterkt de inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. In de praktijk is deze ontwikkeling al grotendeels zichtbaar: in zes van de zeven basisscholen is kinderopvang gehuisvest. Daarmee sluit dit uitgangspunt aan op de bestaande praktijk.
We streven naar bereikbaar en thuisnabij onderwijsaanbod, met afweging op leefbaarheid, kwaliteit, leerlingontwikkeling en financiële haalbaarheid.	Het streven is bereikbaar en zo thuisnabij mogelijk onderwijs. Daarbij worden de ontwikkelingen in leerlingenaantallen, de kwaliteit van de gebouwen en de financiële mogelijkheden gezamenlijk betrokken in de afweging.
Bij nieuwbouw of levensduurverlengde renovatie nemen we gezamenlijke huisvesting van kinderopvang en primair onderwijs standaard mee in het haalbaarheidsonderzoek.	Bij nieuwbouw of levensduurverlengde renovatie is het de ambitie om te onderzoeken of gezamenlijke huisvesting mogelijk is, dit wordt dus meegenomen in een haalbaarheidsonderzoek. Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zijn zich er daarbij van bewust dat dit niet in alle gevallen haalbaar zal zijn.
In bestaande situaties benutten we kansen zoals leegstand om kinderopvang te huisvesten in de school	Waar zich kansen voordoen, benutten we bestaande leegstand in schoolgebouwen om kinderopvang te huisvesten. Daarmee wordt beschikbare ruimte doelmatig ingezet en kan de doorgaande ontwikkellijn tussen onderwijs en kinderopvang worden versterkt.
Vanuit het principe IKC's wijken kinderopvang en onderwijs niet automatisch wanneer één van beide partijen de beschikbare ruimte noodzakelijk acht voor de uitvoering van haar primaire dienstverlening.	Indien voor één van beide partners een tekort aan vierkante meters ontstaat, treden het schoolbestuur, kinderopvangorganisatie en gemeente tijdig met elkaar in overleg om te komen tot een werkbare ruimtelijke oplossing. Daarbij worden, indien van toepassing, kostprijsdekkende afspraken gemaakt die recht doen aan de belangen van de betrokken partijen.
Als de kinderopvangorganisatie niet zelf kan investeren, dan investeren we als gemeente transparant in de huisvesting voor kinderopvang en verkrijgen hiervoor een kostprijsdekkende vergoeding.	De keuze voor kindcentra vergroot de ruimtebehoefte door de toevoeging van kinderopvang. Bij uitbreiding of nieuwbouw wordt de extra vierkante meters naar rato toegerekend aan onderwijs en

	kinderopvang, waarbij het deel voor kinderopvang kostprijsdekkend wordt doorbelast. Zo worden alleen de kapitaallasten van het onderwijsdeel door de gemeente gedragen.
Huidige afspraken tussen onderwijs, kinderopvang en gemeente blijven gelden totdat nieuwe investeringen van de gemeente of het schoolbestuur nodig zijn.	Het is een logisch moment om bij nieuwe investeringen de afspraken tussen onderwijs, kinderopvang en gemeente te actualiseren.

Ruimtebehoefte en gebruik

Binnen het thema ruimtebehoefte en gebruik staat het afstemmen van onderwijscapaciteit op de actuele en toekomstige vraag centraal. Daarbij is aandacht voor een flexibele, inclusieve en toegankelijke huisvesting, met ruimte voor groei, veranderende behoeften en doelmatig gebruik van gebouwen en schoolpleinen.

De richtinggevende uitgangspunten:

Richtinggevende uitgangspunten	Toelichting
We stemmen de onderwijscapaciteit af op de op actuele en toekomstige vraag. Dit doen we door het opstellen van actuele leerlingenprognoses voorafgaand aan de uitvoering van een project.	Het opstellen van leerlingenprognoses is nodig om te kunnen voldoen aan de wettelijke zorgplicht van de gemeente voor onderwijshuisvesting. Daarmee ontstaat inzicht in de beschikbare onderwijscapaciteit en de benodigde toekomstige capaciteit
Gezien de groeiambitie van de gemeente wordt bij het opstellen van leerlingenprognoses gewerkt met een bandbreedte. Op basis hiervan wordt de mogelijke toekomstige behoefte aan onderwijscapaciteit in beeld gebracht en meegenomen in de planning. Voorafgaand aan de uitvoering van een project worden vervolgens actuele leerlingenprognoses opgesteld.	De bandbreedte bestaat uit een onderlijn op basis van harde woningbouwplannen en een bovenlijn waarin ook principemedewerking van het college en eigen grondposities zijn meegenomen. Daarmee kan rekening worden gehouden met verschillende ontwikkelscenario's in de woningbouw in relatie tot onderwijshuisvesting. Dit sluit aan bij de kern van de omgevingsvisie, waarin ruimtelijke ontwikkeling en sociaal-maatschappelijke opgaven samen worden afgewogen.
Voor inclusief en passend onderwijs houden we per project rekening met maximaal 5% aanvullende ruimte. De gemeente investeert, het schoolbestuur draagt de extra exploitatielasten.	De ontwikkeling van inclusiever en passend onderwijs vraagt om meer diversiteit aan werkplekken, spreekruimten en ondersteunende ruimten. De extra ruimtebehoefte wordt per project onderbouwd en afgewogen. De nut en noodzaak van de aanvullende ruimte dienen door het schoolbestuur te worden aangetoond en worden door de gemeente beoordeeld. De gemeente investeert in de extra meters en het schoolbestuur draagt de extra exploitatielasten. Het samenwerkingsverband PO heeft in haar ondersteuningsplan 2026-2030¹ opgenomen om toe te werken naar inclusiever en thuisnabije onderwijs, waarbij de ondersteuning zoveel mogelijk op de reguliere basisschool wordt georganiseerd.

¹ Halverwege 2026 heeft het Samenwerkingsverband PO Weert-Nederweert 3103 haar ondersteuningsplan 2026-2030 gepubliceerd. Dit is ook gestoeld op het Ontwerpkader Inclusievere Onderwijshuisvesting van het Rijk

Bij vervangende nieuwbouw of renovatie houden we (gemeente en schoolbestuur) in de planvormingsfase rekening met uitbreidbaarheid, aanpasbaarheid en transformeerbaarheid.	Hiermee wordt geborgd dat het gebouw in de toekomst kan worden uitgebreid, intern kan worden aangepast en waar nodig geheel of gedeeltelijk kan worden getransformeerd. Daarmee kan het flexibel inspelen op groei, krimp, technische vernieuwing en/of onderwijsontwikkeling.
Nieuwbouw en renovatie voldoen aan NEN 9120 als uitgangspunt voor toegankelijkheid.	De NEN 9120 is een landelijke norm om te voldoen aan de wettelijke toegankelijkheidseisen. Daarmee wordt geborgd dat gebouwen toegankelijk en bruikbaar zijn, zodat iedereen kan meedoen.
Bij nieuwbouw wordt gekeken naar optimaal gebruik van gebouwen en koppelkansen met andere maatschappelijke voorzieningen.	Bij nieuwbouw wordt gekeken of multifunctioneel gebruik van de voorziening meerwaarde oplevert. Koppelkansen worden daarbij alleen benut als deze aantoonbaar bijdragen aan een toekomstbestendige voorziening, zonder concurrentie met bestaande maatschappelijke functies. Afspraken over exploitatie en beheer worden daarbij in de ontwerp- en realisatiefase vastgelegd.
Als de beschikbare ruimte het toelaat, realiseren we schoolpleinen groter dan de verordening voorschrijft (5 m2 in plaats van 3 m2). De gemeente investeert, het schoolbestuur draagt de extra exploitatielasten. De keuze over openbaarheid worden per project afgestemd tussen gemeente en schoolbestuur.	De ambitie is om, aanvullend op het verhard speelterrein/schoolplein zoals vastgelegd in de verordening, ook onverhard speelterrein/schoolplein te realiseren, indien de omgeving en locatie dit toelaten. Daarbij wordt aangesloten bij het kwaliteitskader huisvesting ² . De keuzes over openbaarheid en beheer worden per project afgestemd tussen gemeente en schoolbestuur.
Het IHP fungeert als strategisch kader voor de onderwijshuisvesting en bepaalt prioritering en fasering van projecten. De verdere uitwerking van inhoudelijke en financiële keuzes vindt plaats op projectniveau, zo nodig ondersteund door een haalbaarheidsstudie, waarna deze ter gemeentelijke besluitvorming worden voorgelegd.	In het wetsvoorstel van de rijksoverheid over 'planmatige aanpak van onderwijshuisvesting' wordt het opstellen van een IHP verplicht gesteld voor gemeenten. Het IHP biedt een strategisch kader en geeft inzicht in de onderwijshuisvestingsvraagstukken. De uitwerking van inhoudelijke en financiële keuzes vindt plaats op projectniveau en wordt vervolgens ter gemeentelijke besluitvorming voorgelegd.

² Het kwaliteitskader huisvesting van Ruimte-OK is opgesteld door de VNG in samenwerking met de PO-raad en VO-raad.

Duurzaamheid en kwaliteit

Binnen het thema duurzaamheid en kwaliteit staat toekomstbestendige, gezonde en betaalbare onderwijshuisvesting centraal. Daarbij wordt ingezet op energiezuinige gebouwen, een goed binnenklimaat, realistische kosten en keuzes die ook op de langere termijn haalbaar en verantwoord zijn.

De richtinggevende uitgangspunten:

Richtinggevende uitgangspunten	Toelichting
Bij nieuwbouw en renovatie is het uitgangspunt BENG en gemiddeld Frisse Scholen klasse B, tenzij de geldende wet- en regelgeving hogere eisen stelt.	BENG is de wettelijke norm voor nieuwbouw. Voor het binnenklimaat wordt gemiddeld Frisse Scholen klasse B als uitgangspunt gehanteerd, met de mogelijkheid om op onderdelen gemotiveerd af te wijken naar klasse C, zoals beschreven in het kwaliteitskader huisvesting, of juist een hogere ambitie te hanteren. Daarmee wordt een gezond, comfortabel en toekomstbestendig leerklimaat beoogd.
In een haalbaarheidsonderzoek per project worden de Total Cost of Ownership en aanvullende duurzaamheidsmaatregelen inzichtelijk gemaakt, zodat deze voorgelegd kunnen worden aan de raad.	Bij projecten wordt niet alleen gekeken naar de investeringskosten, maar ook naar de totale kosten over de levensduur van het gebouw. In een haalbaarheidsonderzoek worden de Total Cost of Ownership en eventuele aanvullende duurzaamheidsmaatregelen inzichtelijk gemaakt, zodat dit ter gemeentelijke besluitvorming kan worden voorgelegd.
De gemeente investeert in het binnenklimaat bij vervangende nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie; in bestaande gebouwen is dit de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur.	Bij vervangende nieuwbouw en levensduurverlengende renovatie wordt het binnenklimaat als onderdeel van de investering meegenomen. Voor bestaande gebouwen ligt de verantwoordelijkheid voor het binnenklimaat bij het schoolbestuur, waarbij binnen de mogelijkheden van het gebouw wordt gestuurd op een gezond en functioneel klimaat.
In het IHP hanteren we realistische marktconforme bouwprizen, in plaats van de normbedragen van de VNG.	De normbedragen die de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hanteert voor onderwijshuisvesting sluiten al geruime tijd niet meer aan op de actuele bouwprizen. Om dit knelpunt te ondervangen is bewust gekozen voor het hanteren van realistische, marktconforme bouwprizen. In het IHP maken wij het verschil inzichtelijk tussen het normbedrag en de marktconforme bouwprizen.
In het haalbaarheidsonderzoek maken wij inzichtelijk wat het effect is van netcongesties (indien mogelijk)	Bij (vervangende) nieuwbouw of levensduurverlengende renovatie kan netcongestie ertoe leiden dat een school tijdelijk niet direct op het elektriciteitsnet kan worden aangesloten. Dit vraagt om een maatwerkoplossing per project, waarbij de oplossing en bijbehorende kosten project- en locatieafhankelijk zijn. In het IHP zal bij ieder project een PM post opgenomen worden. Uit het projectspecifieke haalbaarheidsonderzoek blijkt vervolgens de kostenpost voor netcongestie (indien mogelijk).